

обслуживанием их выходных данных в рамках единой системы. Мы много уже осилили в области кооперации: сводные каталоги, корпоративную роспись, ЭДД и прочее. Пора подходить к следующему этапу коллективной обработки данных и почаще фантазировать о том, что бы еще сделать для читателей.

УДК 027.7:004.771

ІНФОРМАЦІЙНО-БІБЛІОТЕЧНИЙ СЕРВІС: ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Петленко Ксенія Юрївна,
студентка

Харківського державного університету харчування та торгівлі

Досліджено інноваційний розвиток бібліотеки вищого навчального закладу на основі комунікації студентів та науковців. Звернуто увагу на розвиток інформаційно-бібліотечного сервісу наукової бібліотеки ХДУХТ та розглянуто перспективи сучасного функціонування бібліотеки на підґрунті інституціонального репозитарію.

Ключові слова: наукова бібліотека вищого навчального закладу, інституціональний репозитарій, наукова комунікація.

ИНФОРМАЦИОННО-БИБЛИОТЕЧНЫЙ СЕРВИС: ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ

Петленко Ксения Юрьевна,
студентка

Харьковского государственного университета питания и торговли

Исследовано инновационное развитие библиотеки высшего учебного заведения на основе коммуникации студентов и ученых. Уделено внимание развитию информационно-библиотечного сервиса научной библиотеки ХГУПТ и рассмотрены перспективы современного функционирования библиотеки на основе институционального репозитария.

Ключевые слова: научная библиотека высшего учебного заведения, институциональный репозитарий, научная коммуникация.

INFORMATION AND LIBRARY SERVICE: PROSPECTS FOR DEVELOPMENT

Petlenko Ksenia Yurievna,
student

Kharkiv State University of Food Technology and Trade

It is about the innovative development of a university library based on the communication of students and scholars. The attention is paid to the development of the information and library service of the scientific library of the KHDUHT and the prospects of the modern functioning of the library on the basis of the institutional repository are considered.

Keywords: *scientific library of higher educational establishment; institutional repository; scientific communication.*

Сучасний розвиток технологій (і зокрема Інтернету) призвів до виникнення індустрії надання інформаційних послуг самого різного спрямування. Розвиток інформаційних технологій призвів до збільшення і розширення інформаційно-бібліотечних сервісів.

Особливе місце в системі документного забезпечення користувачів займає відділ обслуговування науковою літературою (ВОНЛ), одним з основних завдань якого є забезпечення використання, збереження та розкриття документних фондів наукової літератури [1].

Наукова бібліотека вищого навчального закладу ХДУХТ функціонує 50 років й інноваційно розвивається. Сучасна бібліотека дозволяє розвивати фахову діяльність за допомогою наукової комунікації, тобто обміну спеціальної наукової інформації (ідеї, знання, повідомлення).

Впровадження інноваційних технологій – не самоціль, а засіб для покращення інформаційно-бібліотечного сервісу. Прийшло розуміння важливості сервісу, за рівнем розвитку якого можна судити про якість обслуговування користувачів. Сьогодні для нас поняття сервісу означає зміну філософії обслуговування, розгляд інформаційно-бібліотечного обслуговування через призму сервісу дозволяє вийти за межі звичних поглядів, котрі склалися у цій сфері. При такому, більш загальному підході, з'являється можливість вивчати стан і тенденції розвитку обслуговування із зовні, на фоні перспектив розвитку сервісної діяльності. На перший план виступає пріоритет потреб користувачів, вся робота відділу спрямовується на

задоволення цих потреб, відбувається зміна технологічних процесів з метою підвищення якості обслуговування [2].

У науковій бібліотеці вищого навчального закладу міститься інституціональний репозитарій, тобто електронний архів для тривалого зберігання, накопичення та забезпечення довготривалого та надійного відкритого доступу до результатів наукових досліджень, що поводяться в установі. Університетський інституційний репозитарій містить наступні матеріали: наукові статті, дисертації, матеріали конференцій, статистичні матеріали, навчальні об'єкти, наукові звіти. Основною особливістю інституційного репозитарію є забезпечення відкритого доступу до результатів наукових досліджень, які проводяться в університеті, через самоархівування; зосередження матеріалів в одному місці та збереження інших електронних матеріалів, в тому числі неопублікованих (т. з. «сіра» література), таких як дисертації та технічні звіти [4].

Інформаційно-бібліотечний сервіс підтримує розвиток наукової діяльності та в майбутній перспективі сприяє підвищенню якості наукової комунікації, підвищення рейтингу та відкритий доступ до досліджень. Для кожного науковця розвиток інституціонального репозитарію означає підвищення індексу цитувань праць, розповсюдження знань, збереження авторських прав тощо.

Наукова бібліотека ХДУХТ створила і надалі розвиває власний ресурс з відкритим кодом, підтримуючи ідеї відкритого доступу та залучаючи вчених університету до співпраці у вирішенні цього важливого питання.

Розвиток інформаційно-бібліотечного сервісу є перспективним для розвитку, оскільки в цього сервісу безліч переваг від розміщення власних творів у інституціональному репозитарії до швидкого розповсюдження результатів власних досліджень і зростання рейтингу з наукометричними показниками.

Наукова бібліотека ніколи не була збіркою одного якогось виду інформації. Так з появою комп'ютерів, гаджетів, нових засобів зв'язку змінились бібліотечні сервіси. Дистанційне обслуговування стає визначальною рисою бібліотек, інфосередовищем. Тут криється майбутнє. XXI ст. відкрило для бібліотек необмежені можливості наповнення бібліотеки електронними носіями інформації в обслуговуванні. Не треба бути пророком, щоб передбачити в недалекому майбутньому появу якісних носіїв інформації. І бібліотека обов'язково включить їх у свої фонди і механізми сервісу.

У недалекому майбутньому основні масиви інформації будуть вироблятися і функціонувати на електронних чи тих, які їх замінятимуть, носіях інформації. Звідси випливає висновок, що бібліотека, щоб виконувати своє родове призначення, повинна перетворитися на різновид медіатеки, збирати і використовувати інформацію на всіх носіях, старих і нових, сьогоденних і тих, що будуть. Традиційна думка образ бібліотеки як медіатеки сприймає насторожено. Однак курс на медіатеку – реально стратегічний курс виживання бібліотек. Інформаційні структури на нових носіях інформації плодяться і поширюються так швидко, що вони можуть затуманити бібліотеку і відтіснити її в глухі закутки інформаційного середовища [3].

Розвиток бібліотечних послуг передбачає роботу у трьох вузлових комплексах: забезпечення доступу до ресурсів, урізноманітнення видів послуг і створення комфортних психологічних умов співпраці бібліотекаря і читача, користувача, всіх, хто звертається до бібліотеки за знаннями, інформацією, порадами [5].

Все ж майбутнє бібліотек – у багатстві, новизні, якості сервісу. Поки що тут основне: видача документів, доступ до електронних баз (та й то обмежений і наявністю власних, і можливостями виходу на зарубіжні), абонемент, бібліографічні, фактографічні, книгознавчі довідки, консультації переважно такого ж плану. Традиційний набір. Він необхідний, але явно недостатній.

Список використаної літератури

1. Бабичева Е. Современные технологии – современное обслуживание / Е. Бабичева // Бібліотечний форум України. – 2015. – № 1(27). – С. 32–33.
2. Коржик Н. Автоматизований абонемент вищого навчального закладу / Н. Коржик // Вісник книжкової палати. – 2014. – № 2. – С. 36–37.
3. Шепелява Н. Аналіз досвіду автоматизації бібліотек : основні етапи / Н. Шепелява // Вісник Книжкової палати. – 2015. – № 3. – С. 21–22.
4. Фоменко І. Проблеми автоматизації процесів обслуговування читачів у бібліотеці вищого навчального закладу / І. Фоменко, Н. Коржик // Вісник Книжкової палати. – 2011. – № 5. – С. 27–31.
5. Лоза Л. От традиционных к автоматизированным библиотечным технологиям обслуживания читателей / Л. Лоза // Бібліотечний форум України : інформаційний щоквартальний журнал. – 2012. – № 12. – С. 6–8.